

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. XII. Affinitas in primo, vel secundo gradu superveniens Matrimonio
privat incestuosum jure petendi debitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

git, non differas divortii sententiam promulgare. Ita Alex. III. Cassen. Abbati.

Ubi Gloss. verb. *Majores*, inquit: Illi dicuntur omni exceptione majores, qui repellere non possunt aliqua exceptione.

376. Et idem in hoc casu, ubi agitur de dissolven-
do Matrimonio ratione consanguinitatis, etiam
parentes & consanguinei sunt legitimi testes,
seu omni exceptione majores, quamvis in aliis
causis non forent; quia repellere non possunt;
arg. cap. *Videtur*, 3. Qui Matr. accus. poss. in
principio: Quod parentes, fratres, & cognati utriusque
sexus, in testificatione suorum ad Matrimonium
conjungendum, vel dirimendum, admittantur,
tam antiqua consuetudine, quam legibus approbatur.

Ratio. Et ratio subditur: Idem enim maxime parentes,
& si defuerint parentes, proximiores admittantur:
quoniam unusquisque suam genealogiam, tum testibus
& chartis, tum etiam ex recitatione majorum
scire laborat.

377. Nunquid etiam admittitur confessio utriusque
conjugis, saltem dum est fama impedimenti?
Respondeo si conjuges non stant pro Matrimonio,
sed vellent ejus dissolutionem, minime ea
sufficere. Quia confessio hæc, cum sit in
favorem contententium, nihil probat: & fama per
se non satis est; quia oportet impedimentum
plene probari; at fama ad summum semiplene
probat, ut alibi ostensum fuit.

Unde Celestinus III. cap. 5. de Eo qui con-
gatus. Conf. Super eo, inquit, quod postulas, utrum con-
gatus, qui ante contractum Matrimonium, uxoris suae
consanguineam carnali commixtione cognovit, cum
id fateatur uterque, & aliqua pars vicinia hoc accla-
mare dicatur, sit ab uxore sua iudicio Ecclesiae sepa-
randus: Tua fraternitati respondemus, quod propter
eorum confessionem tantum, vel rumore vicinia sepa-
rari non debent, cum & quandoque nonnulli inter
se contra Matrimonium velint colludere, & ad con-
fessionem incestus facile prosilient, si suo iudicio cre-
derent per iudicium Ecclesiae concurrendum. Rumor
autem vicinia non adeo est iudicandus validus, quod,
nisi rationabiles & fide digna probationes acce-
dant, possit bene Matrimonium contractum irri-
tari.

378. Ubi Gloss. verb. *Confessionem*, objicit: Sed
videtur, quod confessioni standum sit, quia confessus
in iure pro iudicato habetur, Cod. de Confess. l. uni-
ca. Dicitur, quod in casu isto non statim con-
fessionem contra Matrimonium, propter rationem, qua
hic in litera redditur. Et est ratio: quia contra se
quisque testari potest, pro se vero minime, 14. q.
2. §. 1.

Præterea: iste non confiteatur contra se, imò pro
se: unde iure communi non prodest ei talis confessio:
Nam iste petit separari ab uxore, quia dicit se cog-
novisse ejus consanguineam: si confiteretur aliquid
contra hoc, propter quod ei præjudicaretur, tunc vide-
retur standum sua confessioni: sed, ut dixi, speciale
est in Matrimonio, ubi non creditur viro vel uxori
in præjudicium conjugii, sed si confiteatur pro Ma-
trimonio contrahendo, bene statim confessioni: puta,

si petam aliquam in uxorem, & ipsa confiteatur Ma-
trimonium, præjudicatur ei, licet ipsa nollet me ha-
bere; quia modo directe confiteatur contra se. Igitur
in d. textu agitur de conjugate, qui non stabat
pro Matrimonio; sed quærebat ejus dissolu-
tionem.

Secus dicendum foret de conjugate vel conju-
gibus, qui stant pro Matrimonio; quia non pe-
tunt Matrimonium dissolvi, sed in eo perseve-
rare volunt; iudex autem ex officio inquirat,
vel tertius accusat; tunc confessio utriusque si-
mul cum impedimenti fama sufficit; arg. cap.
4. 35. q. 6. Si duo, vel tres viri consanguinitatem
jure jurando firmaverint, vel ipsimet forte confesse-
ruerint, conjugia dissolvantur. Si verè neutrum con-
tulerit, Episcopi eos per Baptismum, per fidem, per
iudicium Christi in vera obedientia obtestentur, qua-
tenus palam faciant, utrum se (sicut est fama) con-
sanguineos recognoscant; si negaverint, sibi ipsis re-
linquendi sunt &c. Ubi Gloss. verb. *Confessio*, ait:
Si eos consanguineos fama publica nuntiet, qua ha-
betur pro uno teste, idem est si unus confiteatur, secun-
dum Baz.

Quinimò multi putant, tali casu sufficere
confessionem alterius tantum conjugis, etiam
absque fama. Quia verisimile non est, velle
contra se ipsum falsum deponere. Unde Gloss.
cap. 10. de Despons. impub. verb. *Evassisse*, ait:
Cui creditur in hoc quod contra se confitebatur, aliàs
staretur verbo viri. Sequitur Covar. cum Aliis, à
Covar. se citatis, 4. decret. 1. p. c. 4. §. 1. n. 4. nisi
(inquit) sit aliqua collusionis præsumptio.

Propter quod collusionis periculum (inquit
Sanchez sup. n. 35. ubi recedit à d. Gloss. mo-
tus, quia res nimis ardua est) relinquitur arbi-
trio iudicis; an talis confessio utriusque conju-
gis pro Matrimonio stantis sufficiens sit; ut
scilicet prius Matrimonium dissolvatur; & de-
tur potestas utrique transeundi ad alias nuptias.
Enimverò, seclusa hac potestate ab Ecclesia
concessa, transitus iste rarissime licet, propter
periculum scandali; est conjuges in foro con-
scientiæ certi forent de invaliditate.

Hic sisto gradum, & ab his, qui dubitant de
valore sui Matrimonii, transeo ad eos, qui cer-
ti sunt; & nihilominus hic & nunc carent iure
petendi debitum, quod aliàs haberent. Erir ita-
que

CONCLUSIO XII.

Affinitas in primo vel secundo
gradu superveniens Matrimonio,
privat incestuosum iure petendi
debitum.

DE hac Conclusionem plura extant cap. sub
Titulo de Eo qui cognovit consanguineam uxoris suae,
quæ operæ pretium erit hic describere, ut veritas
clarius elucescat. Incipio

379. Quid si conjuges stent pro Matr.

Creditur ipse, ex c. 4. 35. q. 6.

An sufficiat confessio alterius tantum.

380. Opinio Sanchez.

381. Probatur Conclus. ex c. 1. de Ed

Incipio à 1. cap. quod desumptum est ex Concilio apud Metiam, & sic sonat: *si quis cum filiastra sua* (id est filia uxoris suae ex alio marito) *scienter fornicatus fuerit, nec à matre debitum petere, nec filiam unquam habere potest uxorem.* Scilicet propter affinitatem ex illa copula contractam cum uxore sua in primo gradu.

Item ex e. 6. eod. Ubi Gloss. verb. *Petere*, inquit: *Exactus tamen reddere tenetur, inf. eod.* Discretionem, ubi Innoc. III. ita statuit: *Sed nec affinitas, qua post contractum legitime Matrimonium inter virum & uxorem inique contrahitur, ei debet officere, qua huiusmodi iniquitatis particeps non existit, cum suo iure non debeat sine sua culpa privari.*

382. Idem decernitur cap. 10. eod. sequentis tenoris: *Tua fraternitatis devotio postulavit, utrum is, qui cum sorore legitime conjugis fornicatur, cum uxore possit postmodum commorari, & exigere debitum ac solvere requisitus. Nos igitur respondemus, quod uxor, ut à commixtione viri absteineat propter publicam honestatem (seu affinitatem) & in continentia maneat, donec vir viam universa carnis ingressus fuerit, diligentius est monenda. Quod si forte admonitioni parere recusans talis fuerit, ut de lapsu timeatur ipsius, vir ejus poterit & debebit cum Dei timore debitum ei solvere conjugale: cum affinitas post Matrimonium inique contracta illi nocere non debeat, qui iniquitatis particeps non existit.*

Ex qua ratione colligo: quod hic dicitur de timore lapsus, sic intelligendum esse, ut debeat solvere, etiam secluso illo timore: nam alioqui affinitas illa multum ei noceret. Et in d. cap. Discretionem, nulla fit mentio ejus timoris.

383. Quid tum, reponit quispiam: sufficit quod d. cap. 10. ejus meminerit; uti etiam cap. fin. eod. ubi Greg. IX. rescribit Epif. Pictaviensi in hæc verba: *Iordana mulieris petitio continebat, quod I. laicus cum ipsa, qua nondum decimum atatis annum compleverat, per verba de futuro contraxit: & eà infra ejusdem anni spatium carnaliter cognita, matrem ipsius sibi matrimonialiter copulare, & ad damnata commixtionis amplexus procedere non expavit. Et infra: Quare præfata I. supplicavit, ut cum carnis stimulis resistere nequeat, sibi (ne jure suo sine sua propria culpa fraudetur) providere salubriter dignaremur. Eapropter mandamus, quatenus (si res ita se habet) utrumq; ipsorum ad vendendam perpetuam continentiam attentè moneas & inducas: & si ad eam induci nequiverint, memoratum I. (inuncta ea primitus pro commisso incestu penitentiâ competenti) ut eidem cohabetet & conjugale debitum reddat exactus, Ecclesiasticâ censurâ compellas.*

Ut quid hæc jura ponderant periculum incontinentiæ, si non est necessarium, ut uxor possit debitum exigere, & vir teneatur reddere?

384. Responso. Quia communiter tale periculum seu timor intervenit, & solet allegari. Cæteroqui, cum habeat innocens jus ante contractam affinitatem, ut petat debitum, etiam quando nullum est periculum incontinentiæ, vel non manet jus ejus illæsum post contractam affinitatem; vel oportet dicere, quod habeat jus petendi, etiam secluso quocumque periculo seu

timore; atque adeò nocentem, quamvis nequeat petere, posse tamen & debere reddere debitum.

Sed quis hic nocens? Interrogat quispiam. An fortè etiam ille conjux, qui consentit incestui alterius? Affirmare videtur Doct. Seraphicus 4. dist. 34. a. 3. q. 2, in corp. Resp. dicendum, quod aliquis potest committere incestum, cognoscendo sororem uxoris suae, dupliciter: Aut antequam contrahat Matrimonium cum sorore, aut post contractionem. Si post contractionem Matrimonii, Matrimonium illud non solvitur, amittit tamen jus petendi debitum, non tamen reddendi; quia non potuit peccatum ejus præjudicare uxori, nisi fuerit conscia sceleris. Ergò si fuerit conscia, id est, si consenserit peccanti, & ipsi peccatum ejus præjudicare potuit.

Hanc sententiã amplectitur Sanchez lib. 9. disp. 27. n. 3. cum Aliis multis, quos citat. Vult (inquit ille) manifestè jus, desumpto argumento à contrario sensu, ut ubi alius conjux reus est culpæ, particepsque iniquæ contractionis affinitatis, similiter amittat jus debiti exigendi.

Respondet Dicastillo disp. 9. n. 95. Argumentum à contrario sensu non est efficax in jure, maxime ad inducendam penam, & impedimentum. Accedit: quod crimen commissum à consentiente propriè loquendo non est ipsummet crimen primum & proprium incestus; sed reductivè & secundariò habet malitiam incestus, quatenus non repugnat, sed consentit in alterius conjugis incestum. Sic ille.

Et idèò putat probabilius, quod asserit Ochag. tr. 5. q. 5. Hurtado disp. 10. diff. 7. n. 28. & Perez disp. 52. sect. 2. n. 5. scilicet, conjugem consentientem non amittere jus petendi à conjuge incestuoso. Ratio (inquit Perez) quia non est, cur extendatur ad id ea pena, eum sit odiosa & restringenda. Quàmvis enim graviter peccet consentiens: at ex ipso consensu præcisè nulla oritur affinitas in consentiente, ratione cujus impediatur petere debitum: nam affinitas non oritur, nisi ratione copulæ incestuosæ, contractæ in ipso incestuoso: at conjux, qui consentit, ut alter conjux per copulam iniquam affinitatem contraheret, non contraxit affinitatem per copulam à se habitam. Ita hic Auctor.

Sed quæro ego: quare non sufficit, quod contraxerit affinitatem per copulam ab alio habitam? Putasne, quod affinitas contracta per copulam ab alio habitam non foret impedimentum dirimens Matrimonium contrahendum? Cur ergò non erit impedimentum prohibens petitionem debiti, dum supervenit Matrimonio jam contracto?

Nec obstat, dicit aliquis: quod hæc prohibitio sit penalis; & idèò potius restringenda tamquam odiosa, quàm extendenda. Quippè non extenditur, cum hic sit expressus casus d. cap. Discretionem, ibi: *Sane ex parte tua fuit propositum, quod quidam cum muliere quadam legitime per verba de presenti contraxit, quam postmodum à se*

An qui consentit incestui, hic censetur incestuosus? Videtur affirmare D. Bonav.

385. Sequitur cum Sanchez cum Aliis.

386. Oppositum putat probabilis Dicastillo cum Ochag. Hurt. & Perez. Probatio.

387. Impugnatio.

An incestuosus possit reddere debitum, secluso periculo lapsus.

Pars negans probatur ex cap. fin. eod.

384. Responso.

se incognitam cuidam consanguineo suo tradidit, in quantum potuit renitentem. Ille vero cum ipsa, licet invitâ, Matrimonij solemnia celebravit.

388. *Defendatur.* Planè, reponit quispiam; hic casus ibi tractatur: sed ubi dicitur, virum illum fuisse prohibitum propter affinitatem contractam per copulam uxoris à petitione debiti? Imò contrarium potius significatur ibi: *Quod si forsan ad id (puta continentiam servandam) induci nequiverit (mulier) vir prior cogatur redire ad ipsam, & maritali eam affectione tractare.* Maritalis autem affectio non tantum consistit in reddendo debito, sed etiam in petendo.

Defensio examinatur. Sed contra: si vir prior poterat petere, & reddere debitum, non obstante illâ copulâ, & similiter mulier: quare hæc monenda est, ne ad eum redeat? *Mulier*, inquit, Pontifex, propter publicam honestatem est monenda sollicitè, ut nec primum repetat, cuius consanguineus eam, licet invitam, cognovit. Si illa copula nec viro nec mulieri debet officere, quæ ratio eam dissuadendi? Tu cogita.

389. *An hic sit distinguendum inter incestum publicum & occultum.* Ego aliam propono quæstionem; utrum hic distinguendum sit inter incestum publicum & occultum? Pontifex Alexander videtur distinxisse. Nam d. cap. *Discretionem*, in fine dicitur: *Quamquam à quodam prodeessore nostro dicitur in simili casu fuisse distinctum, utrum incestus vel adulterium manifestum fuerit, an occultum: aliis asserentibus inter gradum proximum & remotum esse potius distinguendum.*

Videtur, quod non. Ubi Gloss. verb. *A prodeessore*, inquit: *Scilicet Alexandro. Sed illa Decretalis remota est de hac compilatione.* Si remota: signum est, Innoc. III. cuius est d. cap. *Discretionem*, noluisse eam distinctionem admittere. Unde indistinctè loquitur, nec innititur scandalo, quod ex publico incestu oriri posset, sed affinitati iniquè cum altero conjugè contractæ, ut constat ex verbis sup. relatis. Affinitas autem æqualiter contrahitur ex copula occulta ac publica.

390. *Est intentio Glossæ.* Et ita docet Gloss. 32. q. 7. cap. *Qui dormierit cum duabus sororibus, & una ex illis antea uxor fuerit, neutram ex ipsis habeat.* Ubi verb. *Neutram*, rationem dat: *Quia ipse debitum non exigeret ab ea, & ita non habet eam. Habetur tamen ab ea: quia ipsa petente, tenetur ei reddere debitum, & ita non habet, sed habetur. Nec distinguo, an fuerit occultus incestus, an manifestus, ut extra de eo qui cognovit consang. Discretionem.*

Quam sequitur Sanchez, contra Sylv. & Angel. Hanc sententiam sequitur Sanchez sup. n. 2. cum Aliis, contra Sylvestrum & Angelum, qui absque fundamento, ut ipse ait, docent, oportere ut qualitercumque constet de incestu, quo impediatur debiti exactio. Sed si absque fundamento, nam & ego nullum video, liquet profectò, non esse audiendos.

391. *An sufficiat incestus cum proprijs consanguineis, aut affinis alterius conjugis.* Sicut nec illi audiendi sunt, qui extendunt dictam privationem juris, seu impedimentum debiti conjugalis ad incestuosum conjugem cum suis consanguineis, & ad eum, qui rem habuit cum affinis alterius conjugis.

Ratio nostra est: quia textus sup. allegati, in quibus statuitur dicta privatio, ponderant af-

finitatem iniquè contractam; jam autem in prædictis casibus nulla ex copulâ oritur affinitas cum propria uxore: ergo ad eos hæc privatio juris non est extendenda; estò namque incestus cum proprijs consanguineis sit gravius peccatum; equidem non ita Matrimonio ad-versatur, & jura non ponderant solam malitiam incestus; sed præterea affinitatem, ut dixi, ortam ex peccato incestus. Porro in primo casu habemus solam malitiam incestus; in secundo autem, ne quidem hanc malitiam. Quo ergo fundamento privabimus tales conjuges jure petendi debitum?

Quia, inquis, sic statutum invenitur 32. q. 7. c. 20. *Si quis viduam uxorem duxerit, & postea cum filiastra sua fornicatus fuerit, seu cum duabus sororibus, aut si qua cum duobus fratribus, seu cum patre & filio, si quis relictam fratris, si quis nepotem, aut novercam, aut nurum, aut consobrinam, aut filiam avunculi, aut ejus relictam, aut privignam polluerit, eos disjungi, & ulterius nunquam in conjugio copulari precipimus.* Ubi, ut vides, incestus etiam cum proprijs consanguineis punitur poenâ separationis, ibi: *Eos disjungi.*

Respondet Gloss. verb. *Eos; scilicet adulteros: non autem virum & legitimam uxorem.* Nam certum est, uxorem innocentem posse petere debitum, & post mortem viri incestuosi omni jure posse contrahere aliud Matrimonium. Undè quod ibi dicitur: *Et ulterius nunquam in conjugio copulari precipimus,* manifestum est, tantum afficere adulteros, quibus ibi post mortem uxoris interdicitur aliud Matrimonium. Igitur d. cap. 20. non repugnat communi doctrinæ.

Uti nec cap. 4. de *Eo qui cogn. consan. ut patet ex ejus verbis, quæ hic subdo: Transmissa nobis tuæ littera demonstrarunt, quod G. uxore suâ defunctâ filiam ejus privignam, videlicet propriam, copulâ carnali cognovit: postmodum aliam accipiens in uxorem, cum privigna publice, tamquam canis ad vomitum rediens, illicitam rem committere non expavit. Quia verò super his consilium requisisti, præsentî paginâ respondemus, quod legitima uxori cohabitans & necessaria subministrans non cognoscat eam, quamdiu vixerit, nisi ab eâ fuerit requisitus: & tunc ad ipsum non sine gravi cordis dolore accedat: qui etiam pro incestu & adulterio, donec cum ea permanserit, juxta moderamen tui arbitrii penitentiam agens, postmodum, si supervixerit ei, perpetuò sine spe conjugii permanebit.* Ita Cælestinus III. ubi propter incestum cum privigna uxoris defunctæ privatur vir jure petendi debitum ab uxore postmodum acceptâ.

Quæ utique est specialis constitutio, quâ punitur Matrimonium contractum per commissum incestum, qui olim erat impedimentum prohibens; verum cum jam sublatum sit, & per consequens id Matrimonium non sit amplius illicitum, neque amplius talis poena incurritur. Nam cessante causâ cessat effectus.

Porro hæc constitutio non est extendenda ad alia impedimenta prohibentia; cum de eis nulla ibi fiat mentio, & poenæ restringendæ sint, non

Probatur quod non.

392. *Oppugnatur probatio ex c. 20. 32. q. 7.*

Responsio Glossæ.

393. *Cap. 4. de Eo & c. non repugnat communi doctrinæ.*

394. *Ostenditur.*

NON

Sánchez. non extendendæ. Ita docet Sanchez sup. n. 5. Maneat itaque, quòd solus iste incestus privet jure petendi debitum, ex quo oritur affinitas inter incestuosum, & alterum conjugem.

Sed nunquid omnis ille privat? Et sicut non oportet distinguere inter publicum, & occultum; ita pariter non est distinguendum inter gradum proximum & remotum?

395. *Iure anti- quo extendi- tur hac pœ- na usque ad 4. gradum.* Attento jure antiquo extenditur dicta privatio usque ad quartum gradum, secundum Omnes. Hujus autem extensionis fundamentum in nemine (inquit Sanchez sup. n. 12.) inveni. Nam si jus consulamus, solum loquitur de conjugate incestuoso cum consanguineis alterius in primo gradu, ut constat ex cap. 1. cap. penult. & c. fin. de Eo qui cognovit &c. Et cum sit pœnale, extendendum non videtur ad alios gradus: eò vel maxime, quòd non tanta incestus labe, sed multò levior in ulterioribus gradibus reperitur.

Fundamen- tum hujus extensionis ex Sanctio. Sed dicendum est, id esse fundamentum. Quia ratio hujus impedimenti est, affinitas iniquè contracta ex eo incestu cum altero conjugate; ut constat ex cap. *Discretionem*, de Eo qui cognovit consanguineis, & cap. penult. cod. Quare ad eum consanguinitatis gradum extendi debet, & non ultra, ex quo ea affinitas confurgit per copulam; hic autem est quartus, cap. *Non debet*, de Consanguinitate, & affin. Et confirmatur; quia d. cap. *Discretionem*, sermo habetur de fœmina cognita à consanguineo viri: taceturque consanguinitatis gradus: quare hic accipiendus est ex iis, ex quibus affinitas illa, quæ impedimenti causâ est, confurgit. Sic ille.

396. *Solutio ob- jectionis.* Quòd autem in aliis iuribus non fiat mentio nisi primi gradus, non obstat, quia ponitur casus tunc propositus Pontifici; interim ratio resolutionis est communis, ut jam dictum est, etiam aliis gradibus. Non enim constat, Pontifices attendisse gravitatem incestus.

An jus anti- quum hodie maneat illa- tum. Interrogat aliquis: quare ergò in Conclus. mea tantum primum & secundum gradum expresserim? Respondeo citius: quia Concil. Trid. sess. 24. de Matr. c. 4. restrinxit impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, ad eos tantum, qui in primo & secundo gradu conjunguntur. Ex quo videtur sequi, affinitatem iniquè contractam non impedire exactionem debiti, nisi in eisdem gradibus: tamen multi contradicant, existimantes jus antiquum manere illæsum; ac proinde, cognoscentem carnaliter consanguineam alterius conjugis usque ad quartum gradum non posse à proprio conjugate debitum petere.

397. *Argumentum pro parte affirmativa.* Pro his autem facit: quòd (auditis Navar. lib. 4. Consil. tit. de Consanguin. in 1. edit. consil. 3. in posteriori autem consil. 6. n. 3.) aliud est dirimere Matrimonium, de quo loquitur Concilium; & aliud impedire tantum, de quo ait Declaratio Pii V. & aliud exactio debiti, de qua nihil statuit Concilium, nec Declaratio prædicta: & secundum jus commune vetatur exactio per prædictam affinitatem supervenientem: & casus omisus habetur pro omisso; l.

Commodissime, ff. de Liber. & posth. & cap. *Suscipuum*, de Rescript. in 6. Sic ille.

Et confirmatur (inquit Sanchez sup. n. 13.) quia Concilium restringens affinitatem solum intendit scandala vitare, quæ oriebantur ex frequenti Matrimonii irritatione, aut impedimento; minime autem peccandi occasionem dare voluit. At illi fini satis consulitur, ablata eâ affinitate, quoad dirimendum, impediendumve Matrimonium, & cavetur ansa peccandi, eâ manente ad impediendum petitionem debiti: ergò impedit.

398. *Aliud argu- mentum pro hac senten- tia.* Aliud argumentum pro hac sententia invenio apud eundem Auctorem: Quia, inquit, interdictum hoc petendi debitum confurgit ex peccato incestus, ut testatur Gloss. cap. 1. de Eo qui cognovit &c. verb. *Copulare*, dicens: *Propter incestum 32. q. 7. Qui dormierit, & inf. eod. cap. Ex litteris.* Quod inde constat: quia ubi ignorata est consanguinitas, vel copula fuit contracta, oritur affinitas; & tamen illi conjugate ignoranti, aut vi oppresso, non interdicitur petiti debiti, c. 1. & cap. *Discretionem*, de Eo qui cognovit consanguineis, quia à culpa incestus excusatur. Insuper incestuosus cum alterius conjugate consanguineis, eoque mortuo aliud Matrimonium iniens, nequit petere debitum; cum tamen affinitas minime sit huic posteriori conjugate. Si ergò impedimentum hoc ex incestu confurgat, cum copula illa usque ad quartum gradum sit incestuosa, impedit conjugem, ne debitum petat. Ecce duplex fundamentum prædictæ sententiæ.

399. *Argumentum pro ob- jectione; Pri- mum. & se- cundum.* At verò pro opposita facit (juxta Navar. sup.) quòd lex per similitudinem rationis extenditur ab uno ad aliud; l. *Non possunt*, ff. de LL. & cap. *Dudum*, 2. de Elect. Facit etiam, quòd Pius V. declaravit, quòd nec dirimit nec impedit; & consequenter, non obstante illâ, licitè contrahitur; quod videtur consequi, quòd etiam licitè petatur debitum. Tum; quia minus est exigere, quàm contrahere; ergò qui concedit contractionem, à fortiori videtur concedere exactionem; arg. cap. 53. *Cui licet quod est plus, licet utique quod est minus*, de Reg. juris in 6.

Tum; quia id, quod impedit exactionem debiti, quoad aliquam partem impedit Matrimonium; & prædictus Pius V. declaravit simpliciter, quòd non impedit, & consequenter quòd nullâ ex parte impedit; quia negativa præcedens omnia quæ sequuntur destruit, & contraria eorum ponit, juxta Glossam singularem receptam cap. *Cum dilectus*, 8. de Consuet. verb. *A suspensis*, ibi: *Alii dicunt, & melius, quòd Episcopus suspensus non potest excommunicare, nec interdicare, nec dare Præbendas, quavis hoc potuerit post confirmationem, licet adhuc non sit consecratus. Ratio illa videtur: quia plus aufert ei suspensio, quàm contulerit consecratio, ut dicitur superius, plus tollit negatio, quam ponit affirmatio.*

400. *Tertium.* Facit etiam (prosequitur Navar.) quòd verba Declarationis Pii V. scilicet, quòd non impedit Matrimonium, satis includunt per proximè dicta impedimentum exactiois: & ita per illa

illa tollitur illud, quia lex generaliter loquens intelligenda est generaliter, cap. Solita, de Majorit. in fine ibi: *Ut illud tamquam notissimum omittamus, quod Dominus dixit ad Petrum, & in Petro dixit ad successores ipsius: Quodcumque ligaveris super terram &c. nihil excipiens, qui dixit: Quodcumque.*

In hanc sententiam magis inclinat Navar.

His ita disputatis pro utraque parte, ut scires hanc quaestionem esse ancipitem, continuo atexit Navar. De hoc autem dubio, quod aliàs in sacrae Pœnitentiariæ prætorio propositum fuit, & non resolutum, non videtur loqui quaestio proposita; & idèd non resolvo illud, tametsi multum inclino in partem negantem, scilicet ut non extendatur. Sic ille. Additur in posteriori Edit. Et ita refertur, sacram Congreg. inclinasse in hanc partem, ut incestus ultra secundum gradum superveniens non impediatur exactio debiti.

401. Declaratio Card. pro ea.

Quinimò Sanchez sup. n. 14. dicit, Congreg. Card. hanc partem declarasse hisce verbis: *Congregatio Concilii censuit, Decretum Tridentini sess. 24. de Matr. c. 4. ad primum & secundum gradum restringens impedimentum inductum propter affinitatem ex fornicatione contractam censi etiam ad eosdem gradum restrinxisse impedimentum exigendi debitum ab uxore, quod inducitur ex affinitate proveniente ex illicita copula à viro cum consanguinea sua uxoris post Matrimonium habitam.*

alia Declar.

Et in Declarationibus Card. ex ultima recognitione Ioan. Gallemart ad d. locum Trid. in fine sic lego: *s. D. N. Greg. XIII. ex sententia Congreg. dixit, per hoc Decretum sublatum censi impedimentum quoque supervenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod est majus, ergo & istud quod solum impedit, ne is, per quem contracta est affinitas, sine peccato possit exigere debitum, quod minus est.*

402. Hanc sententiam existimat Sanchez probabilior.

Quapropter Sanchez sup. multò probabilior existimat, correctum esse in hoc jus commune; atque ita copulam habitam cum consanguineis alterius conjugis ultra secundum gradum minimum impedire debiti exactioem. Porro ad primum argumentum ex adverso sup. apud Navar. patet satis responsio ex primo argumento apud eundem Auctorem sup. pro hac sententia; videlicet Pium V. prorsus abstulisse affinitatem in illis gradibus, atque adeò casum nostrum non fuisse omissum, sed omninò verbis illis comprehensum; nam jus commune non vetat exactioem debiti, nisi propter affinitatem supervenientem; hæc ergò cessante per Trid. & Declar. Pii V. etiam cessat prohibitio juris communis. Affinitatem, inquam, supervenientem ex incestu cum consanguineis propriæ uxoris, ut sup. ostendimus.

Resp. ad 2. arg.

Ex quo patet responsio ad aliud argumentum secundo loco adductum ex Sanchio; respondetur, inquam, jus commune vetare exactioem debiti, non propter solum incestum, vel propter solum affinitatem, sed propter utramque simul, id est, propter incestum, ex quo oritur affinitas. Cum ergò in casu nostro, estò copula foret incestuosa, attamè amplius nõ oriatur affinitas; cõ-

stat, quia cessat in eò prohibitio juris communis.

Ad confirmationem primi argumenti dicit Sanchez sup. n. 16. non satis consuli fini Concilii, matente impedimento quoad petendum debitum: quia inde etiam multa peccata oriebantur; scilicet petitiones debiti, quæ erant peccata mortalia; quia contra præceptum Ecclesiæ in re gravi. Sicut ergò Ecclesia ad impedienda peccata, quæ oriebantur ex affinitate in ulterioribus gradibus, non solum sustulit irritationem Matrimonii, sed etiam prohibitionem in illis; pariter videtur sustulisse prohibitionem petitionis debiti, quæ utique petitio est accessoria Matrimonio; quare sequi debet naturam principalis, Reg. 42. *Accessorium naturam sequi congruit principalis*, de Reg. juris in 6. Cum ergò sit licitum contrahere Matrimonium in ulterioribus gradibus, etiam licitum erit Matrimonio jam contracto petere debitum.

403. Resp. ad cons. fir. 2. arg.

Nec obstat c. 4. de Eo qui cogn. consang. in quo prohibetur exactio debiti ei, qui non est rat affinis, ut sup. vidimus; quia, sicut dixi, Matrimonium, de quo ibi, fuerat illicitè contractum post incestum commissum cum consanguineis conjugis defunctæ; hic autem, ut superponitur, Matrimonium fuit licitè contractum ante commissum incestum; ergò est casus planè distinctus.

Resp. ad cap. 4. de Eo & c.

Et sic habetur responsio ad c. 1. & cap. Ex litteris, eod. Nam & in his agitur de Matrimonio contrahendo vel contracto post commissum incestum, c. 1. in fine: *Nec filiastra, nec ille ullo unquam tempore alii se poterunt Matrimonio copulare* Et c. Ex litteris, ibi: *Nos autem eidem viro pœnitentiam injungi fecimus pro peccato: consultationi tuae respondentes, quod eis ab invicem separatis, mulier alteri viro non nubat, si, postquam novis viri & matris delictum; et non erubuit commiseri. Vir etiam & mater mulieris nunquam debent ad alias nuptias convolare.*

404. Resp. ad c. 1. & 8. eod.

Ubi Gloss. verb. *Nunquam debent*, inquit: *Incestuosi contrahere non debent propter enormitatem delicti.* Ergò non possunt petere debitum in Matrimonio prius contracto, neg. Consequentiæ. Porro impræsentiarum loquimur de exactioe debiti in Matrimonio prius legitime contracto, & dico cum Sanchio supra, eam non esse illicitam, nisi per incestum supervenientem in primo & secundo gradu.

Sed nunquid in his gradibus exactio est peccatum mortale? Plane: quia, ut sup. insinuaui, opponitur præcepto Ecclesiæ in re gravi, estque incestuosa. Nec dici potest, usu abolitum esse hoc præceptum, cum quotidie experientia doceat, peti dispensationem ad hoc; & specialiter à Pontifice sit concessa potestas dispensandi Confessariis Regularium, de licentia tamen sui Provincialis.

405. Exactio debiti in casu proposito est mortalis.

De hoc privilegio ita lego in Compend. privileg. Societ. Iesu verb. *Dispensare, §. 8. Possunt nostri Confessarii, si sint viri docti, & juxta formam Concilii Trident. approbati, ex commissione Provincialis dispensare in foro conscientia ad petendum debitum cum his, qui consanguineam vel consanguineum*

Privilegium dispensandi.

sui conjugis, post Matrimonium carnaliter cognoverunt. Pius V. Franciscanis de Observantia 27. Septembris a. 1569. ut in Manuscript. fol. 79.

Additur: Facultas hæc conceditur Provincialibus, & aliis Confessariis, quibus ipsi per se, vel per alios eam commiserint, admonito penitente, ut si conjugii sit superstes, iterum ne contrahat absque dispensatione incestus impedimenti, si eo loco voluerit contrahere, ubi illud non fuerit legitime abrogatum.

406.
Est curiam
ut hoc pri-
vilegio, con-
tra Cordu-
bam.

Unde non est audiendus Corduba in Annotationibus ad Collectorem, verb. *Dispensatio*, §. 17. dicens: Notandum, quod non est securum, uti tali concessione, dispensando in affinitate, ut ibi habetur; quia non constat de veritate, sed de rumore illius concessionis; nec habetur in libris Ordinis. Ideo in re tanti momenti contra jus commune non est credendum rumoribus: & sic consuluit excellens Doctor Ortiz. Sic ille.

Sanchez.

Sed, sicut dixi, nec Corduba nec Ortiz, quantumcumque excellens fuerit, est audiendus, contra quotidianam praxim Provincialium, qui passim concedunt suis Confessariis hanc potestatem. Censeo (inquit Sanchez lib. 8. disp. 16. n. 8.) tutissimum esse, eam concessione uti.

Bassæus.

Videatur Bassæus to. 2. verb. *Privilegium*, n. 8. ubi multis argumentis & auctoritatibus ostendit, hanc dispensandi potestatem etiamnum in suo rigore persistere.

Veracruz.
quia, ex a-
ffinitate non
esse mortale,
secluso
contemptu.

Ut ut sit de hac potestate, docet Sanchez sup. n. 9. cum Aliis communiter; peccare lethaliter hujusmodi incestuosum, si absque dispensatione petat debitum, propter rationes sup. allegatas. Quare, inquit, audiendus non est Veracruz 3. p. Speculi a. 17. sine, asserens, conjugem incestuosum non peccare lethaliter, si debitum petat à conjugate facto per incestum illum affini, modò absit contemptus. Quem sequitur sui immemor Corduba in Quæst. lib. 1. q. 12. Nam statim in principio dicit, peccare mortaliter; ad finem autem §. penult. ait: secluso contemptu non esse mortale: atque si esset consuetudo non petendi dispensationem, nullam esse culpam. Ita Sanchez.

407.
An iisdem
opinionibus
sit Corduba.

Hæc sunt verba Cordubæ in principio: Quoad affines dico; quod scienter incestuosus cum affinis, id est, cum consanguineis uxoris suæ, ligatur duplici poenâ, quia scilicet sub mortali peccato non potest petere debitum à sua uxore, quam jam habet, quæ per incestum illius ipsi affinis facta est; quamvis illi exigenti reddere teneatur.

At verò §. penult. videtur subscribere sententiam Veracruz; nam post relatum sententiam Soti 4. dist. 37. q. 1. a. 1. & a. 2. conclus. 2. quod Episcopus possit dispensare in hac petitione debiti, saltem si ad Papam ex quacumque causa facile non pateret accessus, subdit: Imò etiam si pateret, uti hoc etiam ait Speculum conjugiorum p. 1. a. 50. & part. 3. a. 17. dicens expressè, quod, secluso contemptu, etiam sine dispensatione Episcopi, potest predictus incestuosus occultus, quicumque ille sit, petere debitum sine peccato mortali: quamvis Abulensis Matth. §. q. 200. Et Castro de Leg. poenali lib. 2. c. 5. & plures Alii dicant, esse mortale.

Imò & videtur, ait Speculum, quod sine ullo peccato id facere potest incestuosus occultus, sine prædicta Episcopi dispensatione, ubi est consuetudo, quod ad debitum exigendum non petatur dispensatio à Papa, vel ab Episcopo; sicut nec ad Matrimonium contrahendum, uti superius in secundo & tertio loco latius habetur. Hæc dicta sunt de occulto incestuoso quocumque, & in foro conscientie; nam de manifesto & in foro contentioso aliud Iudicium est. Hucusque Cordubensis.

Fortè sui non immemor; sed volens, quod in principio dixerat generaliter, in fine exponere de incestu publico. Sed jam sup. dictum est, sine fundamento Aliquos hic distinguere inter incestum publicum & occultum, quantum atinet jus scriptum.

De consuetudine quid dicam? Cum hæc prohibitio petendi debitum sit juris tantum Ecclesiastici, potuit contrario usu aboleri, idque in uno loco, & non in alio; veluti impedimentum incestus prohibens tantum videtur quasi generaliter abolutum, ut alibi dictum est, cum passim incestuosi contrahant, nulla petita dispensatione nec à Papa, nec ab Episcopo.

A verò constat, saltem in his partibus, non exigi debitum ob incestuosos, etiam occultis, nisi obtenta prius dispensatione: quod testari possunt Confessarii Regularium, à quibus petitur hæc dispensatio, & sine aliqua difficultate conceditur propter periculum animarum; quod tunc maximè urget, quando uterque conjux est incestuosus; cum tunc neuter possit petere debitum aut reddere, ut Multi docent; saltem quando non peccarunt ex malitia, ut tali viâ se invicem fraudarent debito conjugali.

Neque enim hic locum habet compensatio delictorum, quemadmodum contingit in adulterio. Ratio disparitatis; quia in adulterio agitur de utilitate delinquentium, & in eorum favorem jus exigendi debitum aufertur, cui favori renuntiare videntur simili delicto: hic autem privatius juris illius inducitur in poenam delicti; cum ergo uterque deliquerit etiam uterque carebit jure petendi; & per consequens potestate reddendi.

Quia (ut ait Sanchez sup. disp. 28. n. 3.) ex altera parte ille accessus incestuosus est, cum sit cum cognato vel affini conjuge; nec excusat obligatio reddendi, ea enim non est; ergo est illicita redditio. Et confirmatur: quia textus idè hanc redditionem à culpa exculant, ne conjux culpæ immunis jure suo privetur: quare ubi neuter conjux est innocens, non est unde excusetur.

Probatur etiam à simili, quando uterque conjux de valore Matrimonii dubius est, neuter potest reddere alteri petenti, eò quod dubio manente neuter jus petendi habeat. At in hoc eventu uterque conjux jus petendi amisit: neuter ergo poterit reddere, multo minus tenebitur reddere.

Dixi consulto: saltem quando non peccarunt ex malitia &c. quia secundum Sanchez sup. n. 6. si uterque conjux, malitiosè fecerit, animo alterum debito conjugali defraudandi; quamvis uterque

408.
An sibi ipse
sit contrarius.

An consuetudine sit abolutum hoc præceptum.

409.
Videtur quod non in his partibus.

Non habet hic locum compensatio delictorum.

410.
Probatur ratione, ex Sanchez.

Confirmatur.

Probatio à simili.

411.
Quod si uterque peccaverit ex uterque

malitia?
Petenti te-
netur reddere.
iuxta Sanchez.
Probatur.

uterque à jure petendi cedat, & petendo delinquat; at alteri petenti tenetur reddere. Ratio, inquit, est: quia cum hæc pœna solo jure positivo infligatur, potest, illo jure disponente, moderari ac restringi. Jus autem sic moderatur, ut constat ex cap. *Si vir*, de Cognatione spirituali; ubi hunc casum æquiparat casui, quo per ignorantiam id effectum est, in quo constat, eos conjuges teneri sibi reddere.

Secunda probatio.

Præterea; quia subjungitur ibi ratio, quia malitia & fraus non debent eis patrocinari: at valde patrocinarentur, si ex ea conjuges immunitatem, ac reddendi debiti sibi invicem libertatem acquirerent; & quamquam textus, & DD. citandi loquantur de impedimento cognationis, meritò extendi debent ad impedimentum affinitatis, in quo eadem est ratio. Hæc ille.

Subdo verba d. textus, ex quibus pendet tota hæc controversia, atque simul veritas sequentis Conclusionis, quæ talis est:

CONCLUSIO XIII.

Cognatio spiritualis Matrimonio superveniens non privat jure petendi debitum.

412.
Probatur
Conclus. ex
cap. 2. de
Cogn. spirit.

Sicut jamjam dixi, veritas hujus Conclusionis, quanta quanta est, pendet à d. textu: *Si vir*, qui est cap. 2. de Cognat. spirit. sequentis tenoris: *Si vir vel mulier scienter vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperit, an propter hoc separari debeant?* Ecce quæstio proposita Alex. III. à Salernitano Archiepiscopo. Sequitur resolutio.

Consultationi tua taliter respondemus, quòd quàmvis generaliter sit institutum, ut debeant separari: quidam tamen humanius sentientes aliter statuerunt. Ideòq; nobis videtur, quòd sive ex ignorantia, sive ex malitia id fecerint, non sunt ab invicem separandi: nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci. Ratio protinus annectitur: Quia si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari vel dolus.

413.
An hac Decretalis revocet cap. 1. & 2. 30. q. 1.

Hæc est novissima Decret. circa hanc materiam; adeoque ei standum, quidquid ex adverso in prioribus Decret. statutum reperiat. Et ideo notantur dicitur: *Quàmvis generaliter sit institutum, ut debeant separari.* Quæris ubi? Respondet Gloss. ibi verb. *Institutum*: 30. q. 1. c. 1. & 2. Rogas iterum; ubi aliter statutum sit? Respondet Gloss. verb. *Statuerunt*: 30. q. 1. dictum, *De eo, Ad limina.*

Pontius putat, quòd non.

Verum Pontius lib. 10. c. 6. non videt, quòd fundamento dici potuerit, prædicta jura in cap. 1. & 2. 30. q. 1. esse revocata in cap. *Si vir*, de Cognat. spirituali; cum planè, inquit, in prædictis Canonibus non agatur de isto impedimento, quando supervenit Matrimonio; sed de eo impedimento jam contracto antè Matrimonium initum.

414.

Oppositum docet Glossa d. cap. 1. in exposito *Bosco de Matrim. Pars II.*

fit. casus, dicens *Hoc cap. intelligo cum H. de Matrimonio jam contracto.* Et verb. *Vsum*, inquit: *Loquitur de conjunctis antè compaternitatem, & non de conjunctis post, prout quidam mentiuntur.* An unus ex illis Pontius? Tu cogita.

Probatio ejus rejicitur à Gloss.

Pro Pontio facit, quod in fine d. cap. scriptum est: *Scitis, quia quomodo sunt septem dona sancti Spiritus, ita sunt septem dona Baptismi à primo pabulo sacri salis, & ingressu Ecclesie, usque ad confirmationem sancti Spiritus per Chrisma.* Ab hoc ergo primo Spiritus sancti dono usque ad septimum, nullus Christianus suam commatrem in conjugem suscipere debet.

Arguitur pro Pontio.

Ergò quando immediatè antè hæc verba mandat Pontifex, ut nullo modo se in conjugio reciperent mulieres & viri, quicumque aliqua ratione susceperint natos proprios, sed separarent se, ne suadente diabolo tale vitium inoleseat. Per ly *In conjugio reciperent*, intelligit, ne inter eos celebrari posset Matrimonium; non autem, ne possent reddere debitum in Matrimonio jam contracto. Ita explicat Pontius lib. 7. c. 40. n. 12.

Quantum ad cap. 2. *Si quis filiastrum, vel filiam suam antè Episcopum tenuerit ad Confirmationem, separetur ab uxore sua, & nunquam aliam accipiat.* Iubetur (inquit Pontius lib. 10. c. 6. n. 2.) ab uxore separari, quam duxerat; quia cum ea intervenerat impedimentum, ob levatum filium illius fœminæ antè contractum Matrimonium in Confirmatione; & insuper in pœnam privatur spe Matrimonii.

415. Explicatio cap. 2. ex cod.

Atque sic intelligendum esse textum illum, & non de impedimento illo superveniente Matrimonio contracto, videor colligere ex eo, quòd idem cap. habetur apud Ivonem p. 9. cap. 80. & quàmvis in titulo habeatur: *Ex concilio apud Venerias*: at in margine habetur: *Ex Moguntino sub Carolo Magno c. 55.* & in Moguntino de separandis illis agitur, qui cum eo impedimento contraxerant. Cui expositioni accedit Gloss. ibidem. Sic ille.

Probatur.

Hæc sunt verba Concilii Moguntini: *Nullus igitur proprium filium vel filiam de fonte Baptismatis suscipiat, nec filiolam, nec commatrem ducat uxorem, nec illam, cujus filium, aut filiam ad Confirmationem duxerit. Vbi autem factum fuerit, separantur.* Hæc, inquam, verba multum diversa sunt ab illis sup. citatis ex cap. 2. in quibus imponitur pœna non tantum separationis; sed etiam, non accipiendi aliam uxorem, de qua hic non fit mentio.

416. An ei facta veal Concilio Mogunt.

Quod attinet Glossam; ipsam non accedere huic expositioni, nimis clarum est; hisce enim verbis proponit casum d. textus: *Dicitur hic, quòd si quis tenuerit ad Confirmationem filiam uxoris sue, quam de alio vivo habuit, debent separari; & de cetero non contrahant.* Quidam tamen intelligunt hæc duo cap. de Matrimonio contrahendo, & dicunt; quòd in hoc cap. tenet filium concubine ad Confirmationem; & in filio concubine posuit *Benedictus*, hunc casum, qui mihi non placuit. Si hoc sit accedere huic expositioni, judicet æquus Lector.

Ei non accedat Gloss.

Ut ut sit, certò ex d. textu: *Si vir*, constat, N n n n 2

417.

Facit.